Besluit van de raad van de gemeente Almelo tot vaststelling van de Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Almelo 2027

De raad van de gemeente Almelo;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van [invullen: datum en nummer];
gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel b, en tweede lid, van de Participatiewet;
gezien het advies van de Adviesraad Sociaal Domein;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Almelo 2027

Artikel 1. Begrippen
In deze verordening wordt verstaan onder:

- inkomen: totaal van het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet, en de algemene bijstand;
- peildatum: datum waartegen een persoon individuele inkomenstoeslag aanvraagt;
- referteperiode: periode van vijf jaar voorafgaand aan de peildatum.

Artikel 2. Verlening
1. De individuele inkomenstoeslag kan, overeenkomstig artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, ambtshalve of op aanvraag worden verleend.
2. Een aanvraag wordt ingediend middels een door het college vastgesteld formulier.

Artikel 3. Rechthebbenden
1. Een persoon heeft een langdurig laag inkomen als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet als gedurende de referteperiode het in aanmerking te nemen inkomen niet hoger is dan 101 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.
2. In afwijking van lid 1 heeft de persoon die in de referteperiode een opleiding heeft gevolgd als bedoeld in de WTOS, dan wel een studie volgde als genoemd in de WSF 2000 in beginsel geen recht op een individuele inkomenstoeslag.
3. In afwijking van lid 1 heeft de persoon die in de referteperiode verwijtbaar de arbeids- en/of re-integratieverplichtingen als bedoeld in artikel 9 lid 1 onderdeel a en b Participatiewet niet is nagekomen in beginsel geen recht op een individuele inkomenstoeslag.

Artikel 4. Hoogte individuele inkomenstoeslag
1. Een individuele inkomenstoeslag bedraagt per jaar:
   a. € 315 voor een alleenstaande;
   b. € 410 voor een alleenstaande ouder;
   c. € 450 voor gehuwden.
2. Als een van de gehuwden is uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag ingevolge de artikelen 11 of 13, eerste lid, van de Participatiewet, komt de rechthebbende

echtgenoot in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden.

3. Voor toepassing van het eerste en tweede lid is de situatie op de peildatum bepalend.

4. De bedragen genoemd in het eerste lid kunnen jaarlijks worden geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkelingen van de consumentenprijsindex volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. De bedragen worden dan naar boven afgerond op hele euro's.

Artikel 5. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

1. De Verordening individuele inkomenstoeslag en individuele studietoeslag gemeente Almelo 2019 wordt ingetrokken.

2. Aanvragen waarop ten tijde van de vaststelling van deze verordening nog niet is beslist, waarbij sprake is van een eerste maal recht op een individuele inkomstentoeslag en waarbij de referteperiode is voltooid voor 1 januari 2027 krijgen een toeslag toegekend op basis van deze verordening met als peildatum 1 januari 2027.

Artikel 6. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027.

2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Almelo 2027.

Artikel 7. Hardheidsclausule

1. Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de rechthebbende afwijken van de bepalingen in deze verordening, indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

2. In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [invullen: datum].

De voorzitter, R.T.A. Korteland

De griffier, drs J.W. Scherpenzeel

Toelichting bij het besluit van de raad van de gemeente Almelo tot vaststelling van de Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Almelo 2027.

Algemeen

Aan de bijstand ligt het uitgangspunt ten grondslag dat het normbedrag, bedoeld ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan met inbegrip van een component reservering, in beginsel toereikend is. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomen uit arbeid het inkomen te verhogen. Om die reden is bij de invoering van de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) in 2004 de langdurigheidstoeslag in het leven geroepen. Sinds 1 januari 2009 is de langdurigheidstoeslag gedecentraliseerd. Ook is de langdurigheidstoeslag sinds die datum een bijzondere vorm van (categoriale) bijzondere bijstand. Per 1 januari 2015 vervangt de individuele inkomenstoeslag de langdurigheidstoeslag. Sindsdien is het verlenen van de toeslag geen gebonden bevoegdheid meer, maar een discretionaire bevoegdheid. Dit betekent dat het college een individuele inkomenstoeslag kan verlenen als een persoon voldoet aan de voorwaarden daarvoor.

Vast te leggen regels in verordening

De individuele inkomenstoeslag is niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het is een inkomensondersteunende maatregel voor bepaalde personen die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet). Bij verordening moeten regels vastgesteld worden over het verlenen van een individuele inkomenstoeslag als bedoeld in artikel 36 van de Participatiewet. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen ‘langdurig’ en ‘laag inkomen’. Op grond van deze verordening is geen sprake van een laag inkomen bij een inkomen hoger dan 101 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Daarnaast moet bij verordening de hoogte van de individuele inkomenstoeslag bepaald worden. Het college kan in (wetsinterpreterende) beleidsregels aangeven wanneer sprake is van 'geen uitzicht op inkomensverbetering'. Gelet op de tekst van artikel 8, tweede lid, van de Participatiewet hoeft dit criterium niet te worden vastgelegd in de verordening. Bij de beoordeling van het criterium 'geen uitzicht op inkomensverbetering' moet het college rekening houden met de omstandigheden van de persoon. In artikel 36, tweede lid, van de Participatiewet is bepaald dat tot die omstandigheden in ieder geval worden gerekend:

- de krachten en bekwaamheden van de persoon, en

- de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.

Bij de totstandkoming van deze verordening is er overigens wel voor gekozen om in de verordening zelf criteria op te nemen voor het begrip: ‘geen uitzicht op inkomensverbetering’. Dit komt tot uitdrukking in artikel 3 lid 2 en lid 3 waarin is verwoord dat studerenden en mensen die in de referteperiode verwijtbaar de arbeids- en of re-integratie verplichtingen niet zijn nagekomen geen recht op een individuele inkomenstoeslag hebben. Overigens betekent het opnemen van toetsingscriteria in de verordening niet dat het college de mogelijkheid tot nadere of aanvullende criteria in beleidsregels wordt ontzegd.

Overgangsrecht

Per 1 januari 2027 worden de bedragen voor de individuele inkomenstoeslag met het van kracht worden van deze nieuwe verordening flink verhoogt ten opzichte van de verordening die voorheen van kracht was. De individuele inkomenstoeslag wordt toegekend tegen een peildatum. Wie op een datum gelegen voor 1 januari 2027 op basis van de toepasselijke verordening recht had op

een individuele inkomenstoeslag behoudt dat (relatief lage recht) onverkort. Toekenning van het recht op individuele inkomenstoeslag tegen een datum gelegen op of na 1 januari 2027 gebeurt aan de hand van de nieuwe hogere bedragen. Voor nieuwe rechthebbenden is echter in een overgangsrecht voorzien:

Aanvragen waarop ten tijde van de vaststelling van deze verordening nog niet is beslist, waarbij sprake is van een eerste recht op individuele inkomstentoeslag en waarbij de referteperiode is voltooid voor 1 januari 2027 krijgen een toeslag toegekend op basis van deze verordening met als peildatum 1 januari 2027.

Daarmee wordt beoogd enerzijds de eis van artikel 36 lid 3 Participatiewet, dat er 12 maanden moeten zitten tussen twee langdurigheidtoeslagen, te respecteren. En anderzijds rechthebbenden waarvan de referteperiode al in 2026 is verstreken maar waaraan nog geen toeslag is toegekend niet in een onnodig ongunstige positie te brengen.

Een voorbeeld ter verduidelijking: een alleenstaande rechthebbende van wie de referteperiode op 15 december 2026 is verstreken heeft recht op € 80. Verplaatsen we de peildatum naar 1 januari 2027 dan wordt het recht € 315.

Wijziging leefvorm

De leefvorm (alleenstaande, alleenstaande ouder of gehuwd) van een persoon kan wijzigen binnen de referteperiode. Dit is bijvoorbeeld het geval indien gehuwden individuele inkomenstoeslag aanvragen, maar zij over een gedeelte van de referteperiode als alleenstaande moeten worden aangemerkt. Personen moeten dan ook over dat deel van de referteperiode aan de voorwaarden voldoen om voor individuele inkomenstoeslag in aanmerking te komen. Gehuwden moeten immers zowel gezamenlijk als afzonderlijk aan de voorwaarden voldoen.

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 1. Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Inkomen

Met inkomen wordt bedoeld het inkomen zoals bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet. In afwijking hiervan wordt algemene bijstand voor de beoordeling van het recht op individuele inkomenstoeslag ook in aanmerking genomen als inkomen. Bijzondere bijstand kan niet als inkomen in aanmerking worden genomen. Aangezien individuele inkomenstoeslag een vorm van bijzondere bijstand is, is het niet nodig expliciet te bepalen dat een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag buiten beschouwing moet worden gelaten bij de vaststelling van het inkomen. Het wordt niet wenselijk geacht een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag in aanmerking te nemen als inkomen, omdat dit het ongewenst effect kan hebben dat een persoon geen recht op een individuele inkomenstoeslag heeft omdat hij een te hoog inkomen heeft gehad in de referteperiode vanwege een eerder verstrekte toeslag.

Peildatum

De peildatum is de datum waartegen een persoon individuele inkomenstoeslag aanvraagt (artikel 1 van deze verordening). Het gaat om de datum waarop een persoon langdurig een laag inkomen heeft, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet en, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht op inkomensverbetering heeft. De peildatum komt meestal overeen met de meldingsdatum. De peildatum kan in beginsel niet liggen voor de dag waarop een persoon zich heeft gemeld om individuele inkomenstoeslag aan te vragen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. Dit volgt uit artikel 44, eerste lid, van de Participatiewet en de jurisprudentie rondom artikel 44 van de Participatiewet.

Referteperiode

Verder is bepaald wat onder de referteperiode moet worden verstaan: een periode van 60 maanden voorafgaand aan de peildatum. Zie ook de toelichting bij artikel 3 onder ‘Langdurig’.

Artikel 2. Verlening

De Participatiewet in balans heeft artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet dusdanig gewijzigd dat het college aan een persoon ook ambtshalve een individuele inkomenstoeslag kan verlenen. Voorheen was de individuele inkomenstoeslag alleen op aanvraag verkrijgbaar. Het eerste lid maakt duidelijk dat het college de bevoegdheid heeft om zowel ambtshalve als op aanvraag tot verlening over te gaan, maar verandert niets aan datgene dat al in de wet is geregeld. Het tweede lid bepaalt dat de aanvraag moet worden ingediend met een door het college vastgesteld formulier. Het gaat dan om een schriftelijke aanvraag (artikel 4:1 van de Awb) die wordt ondertekend door de aanvrager en ten minste de naam en het adres van de aanvrager bevat, de dagtekening en een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd (artikel 4:2, eerste lid, van de Awb). De aanvrager verschaft ook de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen (artikel 4:2, tweede lid, van de Awb). Het verplichte gebruik van een aanvraagformulier zorgt voor een efficiëntere afhandeling van aanvragen en voorkomt dat noodzakelijke gegevens voor de beoordeling van het recht op de individuele inkomenstoeslag bij de aanvraag ontbreken. Daarmee wordt de aanvrager ontlast.

Artikel 3. Rechthebbenden

Van belang bij het bepalen wat een langdurig laag inkomen is, is wat onder ‘langdurig’ en onder ‘laag’ wordt verstaan.

Langdurig

De door de gemeenteraad vastgestelde langdurige periode voorafgaand aan de peildatum, wordt aangeduid als referteperiode. De referteperiode is vastgesteld in artikel 1 van deze verordening.

Laag inkomen

Een inkomen is laag als het niet hoger is dan 101% procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

De vraag of het inkomen van een persoon gedurende de referteperiode niet hoger is dan het langdurig lage inkomen van 101% van de toepasselijke bijstandsnorm, zal niet al te rigide mogen worden beoordeeld. Een marginale overschrijding van dit lage inkomen moet worden genegeerd (CRvB 19-08-2008, nrs. 06/1163 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8918 en CRvB 15-02-2011, nr. 08/5141 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BP5532). Gaat het inkomen van een persoon gedurende (een deel van) de referteperiode de toepasselijke bijstandsnorm maandelijks met ongeveer € 5 of

meer te boven, dan is geen sprake meer van een marginale overschrijding van de bijstandsnorm die niet aan toekenning van een individuele inkomenstoeslag in de weg staat. Er is immers geen sprake van een incidentele geringe overschrijding van de bijstandsnorm of van te verwaarlozen bedragen van enkele eurocenten (CRvB 27-03-2012, nr. 10/2488 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BW0068 en CRvB 31-07-2012, nr. 12/1825 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BX7178).

Artikel 4. Hoogte individuele inkomenstoeslag

Bij de hoogte van de individuele inkomenstoeslag wordt onderscheid gemaakt tussen een alleenstaande, een alleenstaande ouder en gehuwden.

Gehuwden

Bij gehuwden moet in het oog worden gehouden dat het recht op individuele inkomenstoeslag de gehuwden gezamenlijk toekomt. Worden personen op de peildatum als gehuwden aangemerkt, dan moeten beide gehuwden voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet. Voldoet een van hen niet aan deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden geen recht op individuele inkomenstoeslag (CRvB 13-07-2010, nr. 08/2345 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN2529).

Is een van de echtgenoten uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag, anders dan vanwege het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, dan komt de rechthebbende partner wel in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag. Het gaat hier om een partner die op een van de in artikelen 11 of 13, eerste lid, van de Participatiewet genoemde gronden geen recht heeft op bijstand. Als slechts een partner recht heeft op individuele inkomenstoeslag, komt deze rechthebbende partner in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden. Dat is geregeld in het tweede lid.

Indexering

In het vierde lid is voor het college de mogelijkheid om de bedragen eventueel te indexeren opgenomen. Deze bepaling voorkomt dat de verordening telkens opnieuw moet worden vastgesteld, enkel voor indexatie van de bedragen.